

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 2.6.2005
KOM(2005) 232 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

„Kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginės koncepcijos kūrimas“

{SEC (2005) 724}

1. ĮVADAS

1. 2004 m. lapkričio 4–5 d. posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba kreipėsi į Tarybą ir Komisiją su prašymu parengti kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginę koncepciją ES lygmeniu pagal Hagos programą¹, įtraukiant šias ES organizacijas: Europolą, Eurojustą, Europos policijos kolegiją (CEPOL) ir Policijos vadovų grupę. Šiuo komunikatu Komisija prisideda prie šios strategijos rengimo.
2. Įsigaliojus Amsterdamo sutarčiai, parengta keletas ES kovos su organizuotu nusikalstamumu veiksmų planų², iš kurių vėliausias yra 2000 m. Tūkstantmečio strategija dėl organizuoto nusikalstamumo kontrolės ir prevencijos³. 2004 m., Nyderlandų pirmininkavimo Tarybai metu, buvo pradėtos diskusijos, kurių rezultatas – 2004 m. gruodžio 2 d. priimtose Tarybos išvados dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginės koncepcijos rengimo⁴.
3. Sukūrus laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, buvo imtasi įvairių iniciatyvų leisti teisės aktus ar rengti kitas priemones, padedančias kovoti su organizuotu nusikalstamumu ir vykdyti jo prevenciją. Įvairioms priemonėms (prevencinėms, baudžiamosios ir procesinės teisės) vietiniame, nacionaliniame ar ES lygmenyje apjungti ir spragoms užpildyti prireiks laiko. Sąjunga turėtų parengti, įgyvendinti ir tinkamai finansuoti kovos su organizuotu nusikalstamumu politiką.
4. Po 2001 m. rugsėjo mėnesio kova su terorizmu atsidūrė dėmesio centre. Nors terorizmas ir organizuotas nusikalstamumas yra susiję, pastarasis pats savaime ir toliau kelia grėsmę visuomenei. Organizuotas nusikalstamumas kenkia teisėtam ūkiui ir visuomenės socialinėms bei demokratinėms struktūroms. Todėl sveikintinas Europos Vadovų Tarybos sprendimas darbotvarkėje ypatingą dėmesį skirti kovai su organizuotu nusikalstamumu. Sprendžiant šią problemą, būtina išlaikyti pusiausvyrą tarp veiksmingos teisės saugos ir organizuoto nusikalstamumo grupuočių patraukimo baudžiamojon atsakomybėn bei pagrindinių teisių ir laisvių apsaugos.
5. Kovos su nusikalstamumu strateginės koncepcijos parengimas – sunki užduotis, nes sunku apibrėžti organizuotą nusikalstamumą, nors praeityje jau buvo bandoma apibrėžti *nusikalstamą organizaciją*⁵. Be to, 2004 m. gruodžio 2 d. Taryba nustatė šiuos glaudžiai susijusius prioritetus: žinių bazė organizuotam nusikalstamumui mažinti ir prevencijai vykdyti, teisės sauga, teisminis bendradarbiavimas ir išorės santykiai (plg. 2 dalį). Todėl šiuo metu siūlomos priemonės gali paveikti pažeidimus, kurie nėra, arba nėra išskirtinai susiję su organizuotu nusikalstamumu. Priešingai, iniciatyvos, įgyvendinančios pavyzdžiui, teismo sprendimų ir nuosprendžių tarpusavio pripažinimo principą, įtakoja įvairius sunkius tarpvalstybinius

---

¹ OL C 053 2005 m. kovo 3 d. p.1-14.

² Kovos su organizuotu nusikalstamumu veiksmų planas (1997 m. rugpjūčio 15 d. OL C 251), Tarybos rezoliucija dėl organizuoto nusikalstamumo prevencijos (1998 m. gruodžio 29 d. OL C 408), Vienos veiksmų planas (1999 m. sausio 23 d. OL C 19).

³ 2000 m. gegužės 3 d. OL C 124.

⁴ dok. 15050/04 CRIMORG 138; dok. 13463/2/04 REV2 CRIMORG 105.

⁵ žr. Bendrieji veiksmai dalyvavimą nusikalstamos organizacijos veikloje ES valstybėse narėse laikyti nusikalstama veikla (1998 m. gruodžio 9 d. OL L 333); dok. 6204/2/97 ENFOPOL 35 REV 2; JT Konvencijos dėl tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo 2 str. (A/RES/55/25).

nusikaltimus. Būtina strategija, padėsianti užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą tarp visų partnerių.

6. Kadangi strateginė koncepcija apima daug sričių, Komunikate būtina išskirti prioritetus. 2 dalyje iškeliami kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginės koncepcijos tikslai, suskirstyti pagal prioritetinius klausimus. Kai kurie aspektai tik trumpai paliečiami, o išsamiau apžvelgiami kitose dalyse⁶. 3 dalyje nurodoma tolesnė veikla atlikus Tūkstantmečio strategijos vidutinės trukmės įvertinimą⁷, o 4 dalyje numatoma, ką reikės daryti ateityje. 1 priede išvardinamos priemonės, reikalingos įgyvendinti kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginę koncepciją, atitinkami išipareigojimai numatyti datai bei suskirstyti prioritetai. 2 priede pateikiami ir apibūdinami neseniai priimti aktualūs Komunikatai ir Tarybos išvados. Kartu pateikiamas 3 priedas, kuriame numatomi tolesni veiksmai, atlikus Tūkstantmečio strategijos vidutinės trukmės įvertinimą.

2. PRIORITETINIAI KLAUSIMAI IR TIKSLAI

2.1. Geresnis supratimas apie organizuotą nusikalstamumą ir nuodugnesnis informacijos rinkimas ir analizavimas

7. Technologijų pažanga ir globalizacija organizuoto nusikalstamumo grupuotėms suteikia naujų galimybių. Daugumoje jau minėtų dokumentų, o ypač Hagos programoje, yra teigiama, kad norint užkirsti kelią ir kovoti su organizuotu nusikalstamumu, būtina rinkti ir nuolat atnaujinti informaciją apie organizuotą nusikalstamumą, nusikalstamas grupuotes, silpnąsias teisėtų sektorių vietas, tam kad būtų galima parengti veiksmingesnes priemones. Būsima **ES nusikalstamumo statistikos sistema** turėtų rinkti informaciją iš teisėsaugos institucijų, taip pat kaupti piliečių ir įmonių apklausomis paremtą kiekybinę informaciją bei **nustatyti nusikaltimų ir aukų** skaičių konkrečiose grupėse, siekiant palengvinti sprendimų priėmimą tam tikrose politikos srityse. Ši nusikaltimų statistikos sistema bus kuriama bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, o jei iškils būtinybė, bus panaudojama ir Bendrijos statistinė programa. Taip pat būtina toliau rengti, išbandyti ir išplatinti tyrimų metodiką, siekiant nustatyti, kurie **ekonomikos sektoriai labiausiai kenčia** nuo nusikalstamų grupuočių veiklos. Komisija, remdamasi šiais tyrimais, ateityje ketina kasmet arba kas du metus parengti **ataskaitą apie nusikalstamumą ES**.
8. Hagos programoje buvo pabrėžta būtinybė sukurti **žvalgybos informacija pagrįstos teisėsaugos ES lygiu mechanizmą**, tam kad priimančioji sprendimus Europos teisėsaugos strategijas galėtų apibrėžti remdamiesi nuodugniais įvertinimais. Informacijos buvimas ir prieinamumas (plg. 2.3.3 dalį), Europos žvalgybos informacijos apie nusikaltimus pateikimas ir didesnis tarpusavio pasitikėjimas tarp teisėsaugos institucijų Europos ir tarptautiniu lygiu yra svarbiausi žvalgybos informacija pagrįstos teisėsaugos mechanizmo elementai. Komunikatą apie žvalgybos informacija pagrįstos teisėsaugos politiką Komisija pateiks 2005 m.

---

⁶ Ypač į Hagos programą įtrauktos iniciatyvos, pavyzdžiui 2005–2012 m. ES narkotikų strategija (dok. 15074/04).

⁷ dok 10925/03 CRIMORG 49, į kurią atsižvelgė 2003 m. spalio 2–3d. posėdžiavusi Teisingumo ir vidaus reikalų ministrų taryba.

9. Vykdam šią politiką, reikėtų sukurti **Europos kriminalinės žvalgybos informacijos modelį**, kuris padėtų spręsti šias problemas: nacionalinių ir ES institucijų, atsakingų už teisingumą, laisvės ir saugumo klausimus, nuoseklių žvalgybos veiksmų, rezultatų ir tarnybų nebuvimas, pagal bendrą metodiką parengtų nacionalinių pavojaus įvertinimų, paremtų tyrimais apie sektorių pažeidžiamumą, suvienodinimas, kiekybinės ir kokybinės informacijos iš privataus sektoriaus bei kitų Europos nusikalstamumo statistikos duomenų pateikimas. Svarbiausias Modelio elementas bus Hagos programoje numatytas Europolo rengiamas **Europos organizuoto nusikalstamumo pavojaus įvertinimas**, pagrįstas suvienodintais nacionaliniais įvertinimais.
10. **Tyrimai** apie organizuotą nusikalstamumą šiuo metu yra finansuojami 6-sios Mokslinių tyrimų pagrindų programos ir Parengiamosios veiklos saugumo tyrimų srityje lėšomis. Tikimasi, kad tyrimai apie organizuotą nusikalstamumą bus įtraukti į naująją Saugumo tyrimų programą ir kitas 7-sios Mokslinių tyrimų pagrindų programos dalis. Prie politikos formavimo prisidedančius konkrečius tyrimų projektus taip pat bus galima vykdyti pagal **AGIS programą** (Policijos ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas baudžiamosiose bylose), patvirtinus 2007–2013 m. finansines perspektyvas, bei finansuojant iš **tyrimams** skirtų lėšų.

2.2. Organizuoto nusikalstamumo prevencijos stiprinimas

11. Veiksminga organizuotų nusikaltimų prevencijos politika – tai ne tik klasikinis teisėsaugos institucijų bendradarbiavimas, bet ir geras valdymas, skaidrumas, atskaitomybė, bei visuomenės ir privataus sektoriaus socialinė atsakomybė, siekiant sumažinti palankias sąlygas nusikalstamumui iškeroti. Siekiamos užkirsti kelią nusikalstamoms grupuotėms patekti į teisėtas rinkas, kai kurios valstybės narės pradėjo laikytis naujos **administracinės tvarkos**. Taryba neseniai patvirtintose rekomendacijose⁸ ragina atlikti tolesnius šios naujos tvarkos tyrimus ir plačiau ją paskleisti visoje ES. ES lygmenyje Komisija ketina rengti modelį, skirtą įvertinti **teisės aktų „atsparumą“ nusikalstamai veiklai**, taip pat kurti naujus **produktus ir paslaugas**, kuriuos būtų galima plačiai paskleisti, kad dėl neatidumo nebūtų sukurtos palankios sąlygos organizuotam nusikalstamumui klestėti.
12. Vienas iš pagrindinių nusikalstamų grupuočių patekimo į teisėtas rinkas būdų yra **korupcija**.⁹ Todėl būtina tobulinti ir įgyvendinti visapusišką ES antikorpucijos politiką, kuri apima baudžiamosios teisės priemones, etikos ir vientisumo principų skatinimą viešajame sektoriuje, geresnę nacionalinių kovos su korupcija priemonių stebėseną, atsižvelgiant į ES ir tarptautinius įsipareigojimus, bei kitus standartus, tam kad būtų galima veiksmingai įgyvendinti JT Konvenciją dėl kovos su korupcija¹⁰. Viešojo sektoriaus skaidrumo didinimas yra vienas iš Komisijos strateginių tikslų 2005–2009 m. Taip pat bus išleista Baltoji knyga dėl Europos skaidrumo iniciatyvos.
13. Dublino deklaracijoje¹¹ pripažįstama, kad **Viešojo ir privataus sektoriaus partnerystė** yra veiksminga priemonė užkirsti kelią nusikalstamumui, ypač organizuotam nusikalstamumui. ES viešojo ir privataus sektoriaus partnerysčių

⁸ dok. 12557/04 CRIMORG 79, dok. 14125/2/04 REV2 CRIMORG 123.

⁹ Plg. KOM (2003) 317; EP rezoliucija Nr. A5-0367/2003.

¹⁰ A/58/422.

¹¹ dok. 16302/03 CRIMORG 96.

veiksmų plano rengimas ir įgyvendinimas – 2006 m. Komisijos prioritetas pagal Hagos programą.

14. Prekybos žmonėmis, ypač sunkaus nusikaltimo, kai pažeidinėjamos žmogaus teisės, prevencija yra svarbiausias tikslas. 2005 m. Komisija pateiks Komunikatą dėl **kovos su prekyba žmonėmis**, kuriame didžiausias dėmesys bus skiriamas žmogaus teisėms ir prekybos žmonėmis aukoms.
15. Prevencinėms priemonėms finansuoti buvo skirta **lėšų iš Struktūrinių fondų**, bet jomis dažniausiai nepasinaudodavo valstybės narės¹², palaikančios Komisijos pasiūlymą parengti atskirą **Saugumo ir laisvių garantavimo pagrindų programą**, įtrauktą į 2007–2013 m. finansines perspektyvas, tokioms priemonėms finansuoti.

2.3. Geresnės priemonės ir sustiprintas bendradarbiavimas

2.3.1. Geresnis organizuoto nusikalstamumo tyrimas

16. Policija, muitinė, ir teisminės institucijos, tirdamos tarpvalstybinius organizuotus nusikaltimus, veiksmingai naudoja **specialius tyrimo metodus**. 2000 m. Konvencijoje dėl savitarpio teisinės pagalbos bei jos 2001 m. protokole¹³ numatomi specialūs tyrimo metodai, nors iki šiol neįsigaliojo jokios priemonės, tik atskiras Pamatinis sprendimas dėl **jungtinių tyrimo komandų**¹⁴. Būtina toliau dėti pastangas, kad jungtinių tyrimo komandų darbas bei kitų specialių tyrimo metodų panaudojimas būtų kuo veiksmingesnis.
17. Siekdama pagreitinti ir supaprastinti **įrodymų rinkimą** kitose valstybėse narėse, Komisija siūlo sukurti Europos arešto orderį, išduotą remiantis įrodymais, kuris būtų taikomas vietoje savitarpio teisinės pagalbos principo¹⁵ renkant tam tikrus įrodymus. Vidutinės trukmės laikotarpiu, tarpusavio pripažinimo principas būtų taikomas renkant visų tipų įrodymus. Kaip numatyta Komisijos komunikate dėl tarpusavio pripažinimo principo taikymo nagrinėjant baudžiamąsias bylas¹⁶, Komisija ketina imtis kelių iniciatyvų dėl **įrodymų leistinumo**. Šios iniciatyvos padidins tarpusavio pasitikėjimą, užtikrinant pusiausvyrą tarp veiksmingo patraukimo baudžiamojon atsakomybėn ir teisės į gynybą. Būtina atlikti tyrimus dėl **žvalgybos informacijos** kaip įrodymų **panaudojimo keliose valstybėse narėse**.
18. Įrodymų rinkimas vykdant finansinius tyrimus (plg. 2.3.2. dalį) bei **įrodymų elektroninėje formoje** užfiksavimas, saugojimas ir keitimasis, yra nepaprastai svarbus klausimas, kurį Komisija, paprašyta 2004 m. gruodžio 16–17 d. posėdžiausios Europos Vadovų Tarybos¹⁷, ims netrukus spręsti.

---

¹² Italijos *Mezzogiorno* programa yra įsidėmėtina išimtis; Plg. t.p. Komunikatas: tolesnės orientacinės gairės šalims kandidatėms KOM (2003) 110.

¹³ 2000 m. liepos 20 d. OL C 197, p.15. 2001 m. lapkričio 17d. OL C 326, p.15.

¹⁴ 2002 m. birželio 20d. OL L 162, p.1.

¹⁵ KOM(2003) 688.

¹⁶ KOM(2005) 195.

¹⁷ dok. 16238/04 CONCL 4, dok. 16089/04 JAI 566.

19. **Duomenų išsaugojimas** elektroninio ryšio paslaugoms teikti yra svarbus elementas tiriant nusikalstamas veikas, padarytas naudojant informacines technologijas. Būtina rasti pusiausvyrą tarp veiksmingos teisėsaugos, pagrindinių teisių apsaugos ir finansinės naštos tenkančios paslaugų teikėjams dėl jų išpareigojimų. 2005 m. Komisija apsvarstys visus teisinius aspektus ir pateiks direktyvos, kaip tinkamos teisinės priemonės, pasiūlymą.
20. Teisingumo įvykdymas organizuoto nusikalstamumo grupuočių lyderių atžvilgiu, dažnai priklauso nuo **liudytojų ar bendradarbiaujančių su teisėsauga asmenų**. Dviem Tarybos rezoliucijomis¹⁸ paremtoje Tūkstantmečio strategijoje numatoma, kad reikia imtis tolesnių veiksmų. Taryba paragino Komisiją parengti liudytojų apsaugos terorizmo srityje programą¹⁹. Europolas parengė du naudingus dokumentus²⁰, kurių pagrindu Komisija rengia teisinę priemonę.
21. Kai kurios ES valstybės narės įkūrė **specializuotas tyrimų ar baudžiamojo persekiojimo tarnybas**, tiriančias organizuotus nusikaltimus. Tokiose tarnybose dirba įvairių sričių ekspertų komandos, tiriančios sudėtingus nusikaltimus. Komisija skatina visas valstybes nares apsvarstyti tokios tarnybos steigimo galimybę.

2.3.2. *Geresnės organizuoto nusikalstamumo finansinių aspektų tyrimų priemonės*

22. Organizuoto nusikalstamumo varomoji jėga—finansinė nauda. Panaikinus galimybę išplauti nusikalstamu būdu gautas pajamas ar finansuoti nusikalstamą veiklą, organizuoto nusikalstamumo grupuočių gebėjimai ir motyvacija būtų smarkiai apriboti. Todėl kovojant ir užkertant kelią nusikalstamai veiklai, būtina **stiprinti gebėjimus išaldyti ir konfiskuoti nusikalstamų grupuočių pajamas**. Todėl Komisija skatins geresnius **finansinių tyrimų įgūdžius** ir deramas teises priemones, padedančias greitai nustatyti ir atsekti neteisėtus lėšų pervedimus ir kitus sandorius.
23. Buvo priimti trys pamatiniai sprendimai dėl **turto išaldymo ir konfiskavimo**, taip pat dėl išplėstų įgaliojimų konfiskuoti, tačiau vienam pamatiniam sprendimui vis dar taikoma išlyga²¹. Pamatiniame sprendime dėl nusikalstamu būdu gautų pajamų konfiskavimo numatoma, kad taikant išplėstus įgaliojimus konfiskuoti, valstybės narės gali taikyti nebaudžiamojo pobūdžio priemones. Pamatinio sprendimo konstatuojamojoje dalyje taip pat yra nuoroda į JT Konvenciją dėl tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo, kurioje teigiama, kad valstybės, pasirašiusios šią Konvenciją, gali svarstyti galimybę reikalauti įtariamojo asmens įrodyti teisėtą įtariamai nusikalstamu būdu gautų pajamų kilmę, perkeliant įrodinėjimo **naštą** įtariamajam ir (arba) supaprastinant **reikalavimus įrodymams**. Atsižvelgdama į tai, Komisija persvarstys ES teisės aktus, susijusius su nusikalstamu būdu gautų pajamų konfiskavimu. Be to, Komisija nagrinės galimybes **gražinti konfiskuotą turtą**

¹⁸ 1995 m. gruodžio 7 d. OL C 327, p. 5. 1996 m. sausio 11 d. OL C 10, p. 1.

¹⁹ 2004 m. kovo 25 d. priimta Deklaracija dėl kovos su terorizmu.

²⁰ „Europos Sąjungos policijos bendradarbiavimo liudytojų apsaugos srityje pagrindiniai principai“ ir „Liudytojų įtraukimo į apsaugos programą bendrieji kriterijai“; abu ES riboto naudojimo.

²¹ 2003 m. liepos 22 d. Pamatinis sprendimas 2003/577/JHA 2005 m. vasario 24 d. Pamatinis sprendimas 2005/212/JHA 2004 m. birželio mėnesį buvo pasiektas politinis susitarimas dėl tarpusavio pripažinimo principo taikymo konfiskavimo orderiams pamatinio sprendimo projekto.

nusikaltimų aukoms **kaip kompensaciją už patirtus nuostolius ar restituciją** arba jį perduoti labdaros organizacijoms.

24. Siūloma trečioji pinigų plovimo prevencijos direktyva²² sustiprins jau esančius Bendrijos kovos su pinigų plovimu teisės aktus, nes bus išplėstas išaiškinto nusikaltimo apibrėžimas ir padidintas asmenų grupių, kuriems taikomas atskaitomybės reikalavimas, skaičius. Tačiau norint ateityje įtraukti finansines ir kitas institucijas į kovą su pinigų plovimu, reikia įrodyti, kad atskaitomybės principo taikymas duoda gerų rezultatų. Todėl **finansinės žvalgybos padaliniai** turi pateikti atitinkamą **grįžtamąją informaciją**.
  25. Organizuotos nusikalstamos grupuotės pasinaudoja vienos valstybės narės finansine sistema, norėdami išplauti pinigus, gautus vykdant nusikalstamą veiklą kitoje valstybėje narėje. Europolas, dirbdamas su analizei skirtomis darbo bylomis, pavyzdžiui **SUSTRANS** projektas, stengiasi nustatyti ryšius tarp tokios nusikalstamos veiklos ir su tuo susijusių sandorių. Visos valstybės narės turėtų aktyviai remti šį darbą ir teikti Europolui aukštos kokybės duomenis.
  26. **2000 m. Savitarpio teisinės pagalbos konvencijos protokolo** tikslas – palengvinti bendradarbiavimą atliekant tarpvalstybinius finansinius tyrimus. Neaišku, kada šis protokolas įsigalios, nes dauguma valstybių jo dar neratifikavo. Kadangi tarpusavio pripažinimo principas galiausiai bus taikomas vietoje savitarpio teisinės pagalbos, Komisija privalės apsvarstyti naujus siūlomus teisės aktų projektus²³.
- 2.3.3. *Geresnė teisėsaugos institucijų prieiga prie informacijos ir žvalgybos informacijos bei veiksmingesnis keitimasis ja*
27. Europos Vadovų Taryba Hagos programoje pabrėžė, kad norint garantuoti laisvę, saugumą ir teisingumą, būtina imtis novatoriškų sprendimų **keičiantis informacija tarp skirtingų valstybių narių teisėsaugos institucijų**. Veiksmų plane, įgyvendinančiame Hagos programą, toliau bus plėtojamos Komisijos iniciatyvos įgyvendinti **prieinamumo principą teisėsaugos institucijoms keistis informacija, siekti bendrų prieigos prie duomenų bazių standartų bei nacionalinių ir ES duomenų bazių tarpusavio sąveikos**. Nacionalinės ir ES duomenų bazės galiausiai turėtų būti paremtos taip pačiais standartais ir suderinamomis technologijomis, tam kad būtų galima užtikrinti pasirinktinį keitimąsi teisėsaugos institucijų duomenimis, taip pat užtikrinant, kad ES duomenų bazės yra susietos su tarptautinėmis duomenų bazėmis. Naudojantis šiomis išsiplėtusiomis galimybėmis, būtina užtikrinti **asmens duomenų apsaugos ir duomenų saugumo** priemones, kaip antai duomenų proporcingumą, vientisumą ir slaptumą bei veiksmingas teisinės priemones pažeistoms teisėms ginti. 2005 m. Komisija pateiks siūlomą projektą dėl šių priemonių.
  28. Intensyvus nacionalinių teisėsaugos institucijų **bendradarbiavimas** su atitinkamomis ES institucijomis yra būtinas norint didinti tarpusavio pasitikėjimą. Būtina naudoti įsteigtus informacijos kanalus, pavyzdžiui, Europolo virtualų privatų

---

²² KOM(2004) 448.

²³ žr.16 išnašą.

tinklą ar Europolo informacinę sistemą, kurie atsiradus būtinybei turėtų būti papildomi ekspertų tinklais (plg. 2.4. dalį).

2.3.4. Bendradarbiavimo tarp institucijų ir skirtingų jurisdikcijų stiprinimas

29. Hagos programoje pabrėžiamas **intensyvesnio praktinio** valstybių narių policijos ir muitinės institucijų bei Europolo ir Eurojusto **bendradarbiavimo** poreikis. Prokuratūros, teisminės institucijos ir Eurojustas turi pradėti bendradarbiauti ankstyvoje tyrimų stadijoje, pavyzdžiui inicijuojant pokalbių pasiklausymą ar išduodant arešto orderius. **Jungtinės muitinių, policijos ir (arba) teisminių institucijų operacijos** turėtų tapti dažna praktinio bendradarbiavimo priemone. Reikėtų skatinti **bendras bendradarbiavimo struktūras regionuose prie vidinių Sąjungos sienų**. Be to, Komisija siūlo jungtines **ES operacijas** ateityje sistemingai finansuoti vadovaujantis 2007–2013 m. finansinėmis perspektyvomis. **Vidaus saugumo komitetas**, numatytas Sutarties dėl Konstitucijos Europai III-261 straipsnyje, turėtų palengvinti valstybių narių kompetetingų institucijų veiksmų koordinavimą, sutelkiant dėmesį į bendradarbiavimą operacijų metu.
30. Imdamasi tolesnių veiksmų pagal Žaliąją knygą²⁴, Komisija atliks poveikio įvertinimą ir pateiks Baltąją knygą dėl siūlomo teisės akto projekto įsteigti Europos Prokuroro tarnybą atskirai nuo Eurojusto, įpareigojant tirti, patraukti baudžiamojon atsakomybėn ir vykdyti teisingumą asmenims, padariusiems nusikaltimus Sąjungos finansinių interesų atžvilgiu, kaip yra numatyta Sutartyje dėl Konstitucijos Europai²⁵. Pasiūlyme taip pat bus numatoma galimybė išplėsti Europos prokuroro įgaliojimus tirti sunkius, tarpvalstybinius nusikaltimus.

2.4. Egzistuojančių institucijų stiprinimas ir jų veiklos tobulinimas

31. Svarbu **ratifikuoti ir įgyvendinti su Europolu ir Eurojustu susijusius teisinius instrumentus** bei tris Europolo Konvencijos protokolus²⁶ Sprendimo dėl Eurojusto įgyvendinimo ataskaitoje²⁷ nustatyti esantys trūkumai, pavyzdžiui skirtingi teisminių institucijų įgaliojimai valstybėse narėse, trukdantys veiksmingai įgyvendinti sprendimą.
32. Valstybės narės **dar ne visiškai išnaudoja Eurojusto²⁸ ir Europolo potencialą** kovojant su organizuotu nusikalstamumu. Eurojustas turėtų būti informuojamas apie sunkius tarpvalstybinius nusikaltimus ir svarbias daugiašales bylas. Informacijos srautas, pasiekiantis Europolą, vis dar nėra pakankamas. Būtina rasti būdų valstybėms narėms padidinti sistemingą aukštos kokybės, naujausių tyrimų duomenų perdavimą. **Europolo informacinės sistemos** įgyvendinimas visose valstybėse narėse padės Europolui lengviau prieiti prie informacijos, susijusios su organizuotu nusikalstamumu.

---

²⁴ 2001 m. gruodžio 11 d. KOM (2001) 715 galutinis, „Žalioji knyga dėl Bendrijos finansinių interesų apsaugos baudžiamosios teisės priemonėmis ir Europos prokuroro posto steigimo“.

²⁵ Komisijos komunikatas „Bendrijų finansinių interesų apsauga, kova su sukčiavimu, Veiksmų planas 2004–2005 m., KOM (2004) 544 galutinis.

²⁶ 2000 m. gruodžio 13 d. OL C 358, p.1; 2002 m. gruodžio 16 d. OL C 312, p. 1; 2004 m. sausio 6 d. OL C 2, p. 1.

²⁷ KOM(2004) 457.

²⁸ Tarybos išvados dėl veiksmingesnio Eurojusto panaudojimo dok. 15285/04, dok. 12561/04 REV4.

33. Europolas ir Eurojustas turėtų būti labiau įtraukiami į tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo bylų tyrimo procesą bei jungtinių tyrimo komandų veiklą. Reikėtų pasinaudoti galimybėmis, kurias Europolui vykdant užduotis atveria egzistuojantys teisės aktai bei Sutartis dėl Konstitucijos Europai. Reikėtų apsvarstyti, kaip sustiprinti **Europolo ir Eurojusto veiksmų koordinavimą vykdant sudėtingas tarpvalstybines operacijas bei rimtų ir organizuotų nusikaltimų tyrimus**, kaip teikti logistinę paramą, dalintis žiniomis, geriausios praktikos pavyzdžiais, ir veiksmingiau panaudoti **Europolo bendradarbiavimo susitarimą su Eurojustu**.
34. **CEPOL** (Europos policijos kolegija) turėtų skatinti **mokymus** bei sistemingas **mainų programas**, kurios būtų finansuojamos iš Bendrijos biudžeto lėšų. Komisija siūlo padidinti šios veiklos apimtį bei poveikį²⁹.
35. **Europos sienų agentūra**, kurios pagrindinė užduotis yra gerinti Šengeno *acquis* dėl asmenų kontrolės prie išorinių sienų įgyvendinimą, turėtų teikti žvalgybos informaciją bei koordinuoti organizuoto nusikalstamumo, susijusio su neteisėta imigracija, operacijas su valstybėmis narėmis ir Europolu bei parengti **integruotą rizikos analizės modelį**.

2.5. Teisės aktų tobulinimas kai tai yra būtina

36. Tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo pobūdis ir galimas jo poveikis verčia apgalvoti bendras Sąjungos priemones kovai su tokiu nusikalstamumu. Naujausias pavyzdys yra pamatinio sprendimo dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu pasiūlymas³⁰, kuriame būtų pateikiamas suvienodintas nusikaltimų apibrėžimas bei skirtingų formų baudmės už dalyvavimą nusikalstamos organizacijos veikloje. Komisijos manymu, **būtina ne tik suderinti teisės aktus, bet ir abipusiai pripažinti** teismų sprendimus baudžiamosiose bylose³¹. Priimant pamatinį sprendimą dėl Europos arešto orderio³², Taryba sutiko „tęsti nusikaltimų apibrėžimų, pateiktų 2 straipsnio 2 dalyje, suvienodinimo darbą, remiantis Europos Sąjungos steigimo sutarties 31 straipsnio e dalimi“, tam kad būtų pasiektas tarpusavio teisinis supratimas tarp valstybių narių³³. Todėl Komisija nagrinės tolimesnį teisės aktų, susijusių su baudžiamosiomis bylomis, derinimą, pavyzdžiui tokiose srityse kaip padirbinėjimas, prekyba neteisėtais ginklais, sukčiavimas, ypač mokesčių srityje, tapatybės vagystės, nusikaltimai aplinkos atžvilgiu, reketas ir turto prievartavimas.

2.6. Stebėsenos ir vertinimo gerinimas

37. Šiuo metu keliose priemonėse numatomas kovos su organizuotu nusikalstamumu politikos vertinimas arba šios priemonės prie šios politikos prisideda. Priemonės būtina tobulinti, nes Hagos programoje raginama atlikti įgyvendinimo bei Sąjungos laisvės, saugumo ir teisingumo politikos poveikio **vertinimą**. Komisijos manymu, tai yra ypač svarbu, todėl savo nuomonę apie įvertinimą Komisija pateiks 2006 m., atsižvelgdama į Sutarties dėl Konstitucijos Europai **III - 260 straipsnį**. Organizuoto nusikalstamumo kontekste, būsimos ES ataskaitos apie nusikalstamumą ir ES

²⁹ KOM(2004) 623.

³⁰ KOM(2005) 6.

³¹ 17 paragrafas.

³² 2002 m. liepos 18 d. OL L 190, p.1.

³³ dok. 9958/02 ADD1 REV1 JAI 138.

organizuoto nusikalstamumo pavojaus įvertinimas (plg. 2.1. dalį) bus svarbios su organizuotu nusikalstamumu susijusio vertinimo mechanizmo priemonės. Dėl horizontalaus poveikio muitinės bendradarbiavimo, kovos su korupcija politikos ir kovos su finansiniais nusikaltimais įvertinimams, jau paskelbtiems atitinkamuose Komunikatuose³⁴, turėtų būti teikiamas prioritetas.

2.7. Bendradarbiavimo su ES nepriklausančiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis stiprinimas

38. Atvirų sienų ir globalinės integracijos laikais, kai viskas yra tarpusavyje susiję, **vidinis ES saugumas** yra neatsiejamai **susijęs su išoriniais saugumo aspektais**. ES atsakas į organizuotą nusikalstamumą ir kitas saugumo grėsmes pastaruoju metu įgavo išorės dimensiją. Būtina toliau plėtoti **dvišales, regionines ir tarptautines iniciatyvas**.
39. Kovoiant su organizuotu nusikalstamumu, būtina toliau vystyti bendradarbiavimą su prioritetinėmis **trečiosiomis šalimis**, pasirašant sutartis ar imantis kitų priemonių. Vystant tokį bendradarbiavimą svarbu skatinti trečiašalis sektį ES pavyzdžiu ir neatsilikti nuo tarptautinių standartų.
40. ES turėtų skatinti ir remti **regionines programas ir bendradarbiavimą** kovoiant su organizuotu nusikalstamumu, ypač regionuose, turinčiuose bendrų sienų su ES.
41. ES taip pat turėtų visiškai remti **daugiašalių** kovos su organizuotu nusikalstamumu **programų** rengimą, užtikrinti visapusišką tarptautinių priemonių, kaip antai JT Konvencijos dėl tarpvalstybinio organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos ratifikavimą ir įgyvendinimą, parengti **tarptautinius standartus** ir nuostatas kituose forumuose kaip antai, Europos Taryboje, G8 susitikimuose, Finansinių veiksmų darbo grupėje, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje.
42. **Tiesioginis bendradarbiavimas tarp Europolo ir Eurojusto**, bei **ne ES valstybių narių ir institucijų bendradarbiavimas** yra būtinas, norint kad teisėsaugos ir teisminis bendradarbiavimas už ES sienų įgautų europinę dimensiją. 2004–2006 m. Europolo išorės santykių strategija³⁵ turi būti toliau įgyvendinama, o Eurojustas turėtų parengti savo išorės santykių strategiją.

2.8. Kovos su specifinėmis organizuoto nusikalstamumo formomis ES lygmeniu ir tolesnių veiksmų prioritetų nustatymas

43. Tarybos daugiadisciplininė grupė sutarė išanalizuoti Europolo ataskaitą apie organizuotą nusikalstamumą, konsultuotis su Eurojustu ir Europolu, ir tuomet informuoti atitinkamas Tarybos institucijas, tam kad būtų galima nustatyti ribotą metinių kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginių prioritetų skaičių³⁶.
44. Hagos programoje yra numatoma, kad Taryba, nuo 2006 m. nustatydamas tokius prioritetus, turėtų remtis Europolo pateikiamais kasmetiniais organizuoto

³⁴ KOM(2003) 317, KOM(2004) 262, KOM(2004) 376.

³⁵ dok. 12660/04 EUROPOL 44.

³⁶ dok. 16183/04 CRIMORG 152.

nusikalstamumo pavojaus įvertinimais. Tam, kad Europolas galėtų šį reikalavimą įvykdyti, būtina neatidėliojant dirbti kuriant žvalgybos informacija pagrįstą teisėsaugą. Tam reikės ne tik Europolo, bet ir valstybių narių bei kompetingų ES institucijų pastangų (plg. 2.1. dalį).

3. TŪKSTANTMEČIO STRATEGIJOS VIDURIO ĮVERTINIMO ATASKAITOS IŠVADOSE NUMATOMŲ TOLESNIŲ VEIKSMŲ APIBENDRINIMAS

45. Tūkstantmečio strategijos vidurio įvertinimo išvadosse pateikiamos šešios rekomendacijos dėl tolesnių veiksmų. Į rekomendaciją dėl kovos su **prekyba narkotikais** buvo atsižvelgta 2004 m. spalio mėn. Tarybai priimant pamatinį sprendimą dėl teisės aktų suderinimo kovos su prekyba narkotikais srityje³⁷. Pradėti veiksmai atsižvelgiant į kitas penkias rekomendacijas. Komisija pateikė teisės aktų pasiūlymą³⁸ ir priėmė Baltąją knygą dėl **keitimosi informacija apie teistumą**³⁹. Komunikatas dėl **teisių atėmimo** bus pateiktas 2005 m. Trečiosios pinigų plovimo prevencijos direktyvos pasiūlyme⁴⁰ numatoma nuostata, užkertanti kelią **mokėjimams didelėmis grynųjų pinigų sumomis** siekiant išplauti pinigus. Komisija bei kitos suinteresuotos šalys dalyvauja ilgalaikiame **lyginamosios nusikalstamumo statistikos** rengimo projekte. 2005 m. bus pateiktas ES nusikalstamumo statistikos veiksmų planas. Pradėtas tyrimas dėl **finansinių sukčiavimų**. Tyrimo rezultatų tikimasi 2005 m. liepos mėnesį. 2005 m. Komisija (OLAF) ir Europolas, vadovaudamiesi atitinkamais teisės aktais, valstybėms narėms, vykdančioms **jungtines muitinių operacijas, teiks paramą paslaugų forma**. Komisija šiuo metu rengia pasiūlymą dėl **liudytojų ir bendradarbiaujančių su teisėsauga asmenų apsaugos**.

4. ŽINGSNIS Į PRIEKĮ

46. Šiame komunikate pateikiami kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginės koncepcijos tikslai. 1 priede pateikiamas įgyvendinančių veiksmų 5 metams sąrašas. Kai Taryba patvirtins kovos su organizuotu nusikalstamumu strateginę koncepciją, ją reikėtų įtraukti į veiksmų planą, įgyvendinantį Hagos programą, nes strateginė koncepcija prisideda prie laisvės, saugumo ir teisingumo stiprinimo Sąjungoje. Kriminalinės žvalgybos informacijos modelio rengimas ir skirtingų elementų integravimas į jį yra svarbiausia ateities užduotis, kuriai atlikti reikės bendrų valstybių narių ir ES institucijų bei įstaigų pastangų.
47. Strateginė koncepcija turėtų būti laikoma aktuali dokumentu. Komisija raginama pateikti Tarybai kasmetinę ataskaitą apie Hagos programos įgyvendinimą (rezultatų įvertinimo suvestinė), į kurią turėtų būti įtraukta ataskaita apie pažangą vykdant strateginę koncepciją. Strateginė koncepcija galėtų būti vertinama ir atskirai, tam kad į jos vertinimą būtų atsižvelgiama kasmet nustatant strateginius kovos su organizuotu nusikalstamumu ES lygmeniu prioritetus.

---

³⁷ 2004 m. lapkričio 11 d. OL L 335, p. 8.

³⁸ KOM(2004) 664.

³⁹ KOM(2005) 10.

⁴⁰ KOM(2004) 448.

48. Rekomenduojama atlikti atskirą strateginės koncepcijos įvertinimą 2006 m. pabaigoje siekiant nustatyti standartą prieš pradėdant įgyvendinti 2007–2013 m. finansines perspektyvas, bei būtų atsižvelgiant į Sutarties dėl Konstitucijos Europai įsigaliojimą.